

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Yttrande över promemorian Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på promemorian *Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären* (U2024/00229). Universitetet har följande att anföra.

Stockholms universitet ser överlag mycket positivt på, och tillstyrker i stort, promemorians båda förslag om möjligheter till förenade anställningar mellan högskolan och andra sektorer (kapitel 4) och att tidsgränsen för anställning som biträdande lektor av lärosätena ska kunna bestämmas till fem eller sju år från avlagd doktorsexamen (kapitel 5). Båda dessa förslag skulle bidra till att öka lärosätenas möjligheter att bestämma över anställningar och karriärvägar.

Universitetet har emellertid några kommentarer och önskemål om förtydliganden avseende båda förslagen, vilka redovisas i det följande.

Förenade anställningar (kapitel 4)

Stockholms universitet ser som nämnts stora fördelar med förslaget att möjliggöra förenade anställningar mellan högskolan och sektorer utöver vad som är möjligt idag. Inte minst gäller detta inom lärarutbildningarna, där universitetet instämmer i promemorians förmodan (avsnitt 4.2.4, s. 21) att förenade anställningar kan ”bidra inte bara till att fler yrkesskickliga lärare medverkar i utbildningen utan också bidra till skolutveckling och kompetensutveckling för skolans professioner”. Även inom t.ex. juristutbildningen innebär förslaget en viktig förstärkning av möjligheterna att knyta till sig praktiskt verksamma jurister.

Promemorians förslag (avsnitt 4.2, s. 18) att förenade anställningar inte längre begränsas till vissa kategorier, för närvarande professorer och lektorer, tillåter lärosätet att själva besluta om en förenad anställning vid en högskola och en annan arbetsplats. Det är mycket positivt att högskolan föreslås få bestämmanderätt över förförandet vid sådana anställningar. Formuleringen ”professor, lektor, biträdande lektor eller annan anställning som lärare” (s. 22) är emellertid något otydlig. Om avsikten är att inkludera alla former av anställningar bör detta specificeras.

En möjlig problematik kring att förenade anställningar öppnas upp även för biträdande lektorer är att promemorian inte samtidigt föreslår en möjlighet till längre anställningar som biträdande lektor än nuvarande reglering (mellan fyra och sex år). I praktiken begränsar detta den omfattning av anställningen som läggs utanför högskolan om den biträdande lektorn samtidigt ska ha tid att meritiera sig.

Av promemorian framgår inte vad som händer om man som biträdande lektor på en förenad anställning inte blir befordrad. Rimligtvis innebär en nekad befordran att anställningen upphör, inklusive den del som ligger utanför högskolan. Stockholms universitet anser att det behöver tydliggöras att så är fallet.

Ökad flexibilitet vid anställning av biträdande lektor (kapitel 5)

Förslaget gör det möjligt för högskolan att själv bestämma om en tidsgräns från disputation (eller annan behörighet) för att en person främst ska komma ifråga för anställning som biträdande lektor. Tidsgränsen ska vara antingen fem eller sju år och beslutas för olika ämnesområden. Som promemorian tar upp (avsnitt 5.2.1, s. 25) finns mycket olika traditioner och arbetssätt inom olika lärosäten, fakulteter och ämnen. Stockholms universitet ser därför mycket positivt på möjligheten för universitetet att själv besluta om tidsgräns. Viktigt är emellertid att det i förarbetena eller i lagtexten tydligt framgår att lärosätena vid tillsättandet av de förenade anställningar som föreslås i kapitel 4 ges möjlighet att förlänga tidsgränsen till sju år.

Varje lärosäte föreslås få möjlighet att själv besluta ifall tidsgränsen ska sättas för hela lärosätet, en fakultet eller mindre enhet, vilket också är mycket positivt. Stockholms universitet vill emellertid understryka att tidsgränsen inte bör variera mellan utlysningar inom samma definierade ämnesområde. Promemorians skrivning (s. 26) klargör inte om detta är möjligt. Det är mycket viktigt att utlysningar av biträdande lektorat görs så tydligt och transparent som möjligt, med möjlighet till samråd mellan lärosätena.

Promemorian tar också upp (avsnitt 5.2.2, s. 27) att en längre tidsgräns skulle möjliggöra att anställa kandidater som fått externt stöd för biträdande lektorat, exempelvis Starting grant från European Research Council eller Vetenskapsrådets etableringsbidrag. Stockholms universitet är tveksamt till detta då det riskerar att medföra smala utlysningar.

Stockholms universitet vill uppmärksamma att det råder viss oklarhet om hur fast tidsgränsen på fem alternativt sju år ska anses vara. Enligt ett avgörande från Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH; beslut regnr 22-302-04) finns visst utrymme att i en konkurrenssituation ge försteg åt en person även om denne inte disputerat inom den stipulerade tidsfristen, om dennes meriter bedöms vara bättre. Enligt ÖNH fanns, åtminstone vid tiden för beslutet, således inte en ovillkorlig skyldighet för lärosäten att anställa den som har avlagt doktorsexamen inom den stipulerade tiden framför den sökande som annars skulle utses. Enligt ÖNH innebär bestämmelsen i högskoleförordningen endast en anvisning om att prioritering utifrån

disputation inom tidsfristen bör ske, inte att den ska ske. Detta innebär en viss osäkerhet vad gäller hur en bedömning av en sökandes meriter ska vägas mot kravet på disputation inom en viss tid.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Ulf Nyman, Ledningssekretariatet (protokollförare). Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.